

آهنگران در گفت‌وگو با «شرق» از پشت پرده ایجاد ۳۴ منطقه اقتصادی غیرفعال می‌گوید

کاسبی با مناطق ویژه در دولت قبل

فعال هستند؛ گمرک در این مناطق مستقر شده و تقریباً به بهره‌برداری رسیده‌اند اما بخش عمده این مناطق توسط نمایندگان مجلس به لایحه ارسالی دولت به مجلس اضافه شده‌اند یا در سفرهای استانی به تصویب دولت رسیده است. در این موارد به مزیت‌های مناطق توجهی نشده است؛ یا در موقعیت مناسبی قرار ندارند یا مزیت اقتصادی نداشته‌اند و برای همین اصلاً فعال نشده‌اند. منطقه ویژه در صورتی می‌تواند فعال شود که از سازمان مسئول قوای ای برخوردار باشد؛ سازمانی که هم منابع مالی لازم و هم توان اجرایی خوبی داشته باشد. در شرایط فعلی، دولت قصد دارد مناطق ویژه موجود غیرفعال را تا حد امکان با تشویق بخش‌های غیردولتی برای سازمان‌مسئول‌شدن، فعال کند.

۴ **از هزینه ایجاد این مناطق ویژه که بخش عمده آنها اصلاً فعال هم نشده‌اند، برآوردی شده است؟** در قانون به دولت اجازه داده می‌شود مناطق ویژه را ایجاد کند؛ مناطق آزاد صرفاً شرکت دولتی تلقی می‌شوند اما بخش عمده مناطق ویژه اقتصادی، خصوصی بوده و دولت منابعی را صرف آنها نمی‌کند. علاوه بر این مناطق ویژه‌ای که دولتی هستند نیز باید خودگردان شوند و از محل درآمدهای خودشان به فعالیت ادامه دهند. یعنی باید به مرور

بند نافشان از دولت قطع شود و برای هزینه‌ها به خود اتکا داشته باشند نه اینکه هزینه‌ای به دولت تحمیل کنند. بخشی از مناطق ویژه به این دلیل ایجاد شدند که برای عده‌ای سوءبرداشت شده بود دولت منابعی را به آنها اختصاص می‌دهد. گاهی هم به دلیل فشارهای محلی با ایجاد این مناطق بدون داشتن شاخص‌های موردنیاز موافقت شده است. **۴** **خب اگر دولت منابعی به این مناطق اختصاص نمی‌دهد، پس پشت پرده این فشارها برای ایجاد منطقه ویژه چه بوده است؟ بالاخره ایجاد این مناطق برای کسانی که فشار می‌آوردند، سود داشت یا نه؟**

اینکه جایی به‌عنوان منطقه ویژه اقتصادی مشخص شود اما سازمان مسئولی متولی آن نشود، اتفاقی نمی‌افتد. پشت پرده این بوده که برخی فکر می‌کردند اگر منطقه ویژه بگیرند، اعتبارات دولتی هم به آنها تخصیص پیدا می‌کند.

۴ **طبق گفته‌های شما دولت می‌دانسته که اعتباری تخصیص نمی‌دهد. احتمالاً نمایندگان مجلس هم از قانون مطلع بوده‌اند و می‌دانستند اعتباری اختصاص پیدا نمی‌کند. چرا با وجود این، در دو دولت نهم و دهم این تعداد منطقه ویژه غیرفعال ایجاد شده است؟** من نمی‌خواهم خارج از بحث کارشناسی نظری بدهم. خودتان می‌دانید چرا عده‌ای برای ایجاد مناطق ویژه فشار آورده‌اند و هدفشان چه بوده است. **۴** **به‌حال به نظر می‌رسد کسانی که پیگیر این مسائل بودند، دلیل قانع‌کننده‌ای هم نداشته‌اند.** برخی اوقات نمایندگان مجلس پیگیر ایجاد

شرق؛ باز هم یک رفتار پوپولیستی دیگر از محمود احمدی‌نژاد رو شد. رئیس دولت قبل در سفرهای استانی خود علاوه بر تصویب پروژه‌هایی بدون صرفه اقتصادی که تعداد آنها بیش از سه هزار مورد و اعتبار مورد نیاز برای اتمامشان ۴۸۰ هزار میلیارد تومان برآورد می‌شود، وعده ایجاد منطقه ویژه تجاری را هم می‌داد. در دو دولت قبیل ۴۸ منطقه ویژه اقتصادی ایجاد شد که ۳۴ مورد آن یا به‌عبارتی دوسوم آنها غیرفعال است؛ درحالی‌که در کل عمر دولت سازندگی تنها ۱۶ منطقه ویژه اقتصادی ایجاد شد. جعفر آهنگران، معاون امور مناطق و ویژه اقتصادی این اقدام دولت گذشته را رفتار پوپولیستی دیگری می‌داند که بارها در هشت سال گذشته دیده شده‌است. او در گفت‌وگوی خود با «شرق» از پشت پرده تأسیس این مناطق ویژه‌ای می‌گوید که نمایندگان مجلس گذشته هم دستی بر آتش آن داشته‌اند.

۴ **دولت لایحه‌ای برای ایجاد مناطق آزاد و مناطق ویژه اقتصادی جدید به مجلس ارائه کرده است. از جزئیات این لایحه بگویید و اینکه پس از تصویب این لایحه، وضعیت مناطق آزاد و ویژه چگونه خواهد شد؟**

در لایحه‌ای که به مجلس رفته، ایجاد هفت منطقه آزاد در هفت نقطه مرزی کشور، به‌عنوان نقایطی برای افزایش مبادلات اقتصادی با کشورهای نزدیک در نظر گرفته شده است. این لایحه بند دومی هم دارد که براساس آن ۱۲ منطقه ویژه اقتصادی به مناطق ویژه فعلی اضافه خواهد شد. فعلاً هفت منطقه آزاد اقتصادی داریم که با تصویب این لایحه تعداد آنها به ۱۴ منطقه می‌رسد و تعداد مناطق ویژه اقتصادی نیز از ۶۴ منطقه فعلی به ۷۶ منطقه خواهد رسید که البته همه این مناطق فعال نیستند.

۴ **یعنی بخشی از این مناطق ویژه فعال نیستند و با وجود این قرار است باز هم مناطق ویژه جدیدی ایجاد شوند؟**

بحث مناطق غیرفعال جداس‌ت؛ منطقه آزاد و ویژه باید در فرایند خاصی ایجاد شوند. لایحه‌ای هم که اخیراً از سوی دولت به مجلس ارائه شده، این فرایند را طی کرده است. دولت در سال ۹۳ شاخص‌هایی تعیین کرد که بتوان براساس آن گفت در چه محلی می‌شود منطقه آزاد یا ویژه ایجاد کرد و در چه محلی نمی‌شود. اکنون این شاخص‌ها شابلن به‌کار می‌روند؛ هر منطقه‌ای که پیشنهاد می‌شود را با این شاخص‌ها مطابقت می‌دهیم و اگر شرایط منطقه تطابق داشت، طرح به مجلس فرستاده می‌شود. در این فرایند چهار شرط اساسی مدنظر دولت قرار دارد که هر منطقه‌ای باید برای تبدیل‌شدن به منطقه آزاد یا ویژه این شاخص‌ها را داشته باشد؛ اولین شرط داشتن سازمان مسئول قوی و دومین شرط، برخورداری از آب است. شرط سوم اینکه باید تمام زیرساخت‌ها اعم از برق، راه و انرژی در نزدیکی آن منطقه وجود داشته باشد و چهارمین شرط این است که موافقت سازمان محیط زیست جلب شود.

۴ **چه تعداد از این مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور غیرفعال هستند و دلیل ایجاد این مناطق چه بوده؟**

مناطق آزاد همگی فعال هستند. از ۶۴ منطقه ویژه اقتصادی هم ۱۶ منطقه در دوران دولت‌های سازندگی و اصلاحات ایجاد شده‌اند که فعال هستند و با دربرگرفتن صنایع کوچک، متوسط و گاهی بزرگ، کارکرد مثبت اقتصادی دارند. ۴۸ منطقه ویژه اقتصادی هم در دولت‌های نهم و دهم ایجاد شده‌اند که فقط ۱۴ منطقه آن فعال شده است. به عبارتی ۳۴ منطقه اقتصادی ایجادشده در دولت قبل اصلاً فعال نشده یا غیرفعال شده است.

۴ **مگر ایجاد این مناطق حساب و کتابی نداشته که بیش از دوسوم آنها فعال نیستند؟** آنهایی که مزیت جغرافیایی یا اقتصادی داشته‌اند،

خبر

رئیس‌کل اسبق بانک مرکزی:

مسیریابی برون‌رفت از انجماد بانکی

● **اکزیم بانک:** مظاهری گفت: اگر بخواهیم علت اصلی انجماد منابع را در یک عبارت خلاصه کنیم، علت آن بازپرداخت‌نکردن منابع تسهیلات است. با توجه به اینکه مطالبات بانک از تسهیلات‌گیرندگان به‌عنوان دارایی در ترازنامه بانک‌ها ثبت می‌شود، زمانی که بازپرداخت تسهیلات صورت نمی‌گیرد، سیالیت و نقدشوندگی منابع از بین می‌رود و تسهیلات معوق تنها به‌عنوان دارایی بانک در صورت‌های مالی باقی می‌ماند. وی افزود: تعبیر انجماد منابع که توسط وزیر اقتصاد و رئیس بانک مرکزی بر آن تأکید شده نیز به همین معناست و حداکثر استفاده از این منابع برای سیستم بانکی به صورت سود سالانه این حساب‌ها خواهد بود. رئیس‌کل اسبق بانک مرکزی در زمینه راهکارهای آب‌شدن یخ منابع بانکی تشریح کرد: باید ترتیبی اتخاذ شود تا بدهکاران به سیستم بانکی، خودشان را بدهکار بدانند و نسبت به بازپرداخت منابع اقدام کنند. مظاهری در ادامه گفت: دولت باید از خودش شروع کند و با بازپرداخت بدهی‌های انباشته خود مسیر را برای بازگشت منابع به سیستم بانکی بگشاید. زمانی که دولت بدهی‌هایش را پرداخت نمی‌کند، به تبع آن سایر دریافت‌کنندگان منابع تسهیلات نیز از تأدیه تسهیلات سرباز می‌زنند. وی افزود: بنابراین قدم اول، شروع بازپرداخت بدهی‌ها توسط دولت است. چراکه عمده مطالبات کلان سیستم بانکی مربوط به مطالباتی است که از دولت دارد و به این ترتیب است که بخش اعظم منابع در بانک‌ها منجمد شده است. رئیس‌کل اسبق بانک مرکزی دومین اهرم به‌جریان‌انداختن منابع منجمد از تعبیه مشقوق‌ها و به‌کارگیری روش‌های انگیزشی عنوان کرد و افزود: بعد از پیش‌قدم‌شدن دولت نوبت به مشوق‌ها می‌رسد. مظاهری تأکید کرد: اگر برای بخش غیردولتی مشوق‌هایی تعریف شود تا به سمت بازپرداخت داوطلبانه وجوه تسهیلاتی حرکت کنند و همچنین مفاهیم و ابزارهای قانونی برای وصول طلب نزد بانک‌ها برای سیستم بانکی فراهم باشد، قدم مهمی در راستای وصول مطالبات برداشته می‌شود. سیستم قضائی و سیاست ضابطان قضائی یا نیروی انتظامی باید به‌نوعی عمل کند که خود بدهکاران احساس مسئولیت‌کرد و برای بازپرداخت تسهیلات اقدام کنند. وی افزود: با توجه به اینکه بخش خصوصی و فعالان این بخش براساس انگیزه سود فعالیت می‌کنند، مهم است که با اعمال سیاست‌های انگیزشی و افزایش سطح اطلاعات احساس کنند و به این باور برسند که بازپرداخت تسهیلات به نفع خودشان و هرچه اقتصادی‌تر کشور خواهد بود. رئیس کل اسبق بانک مرکزی درباره ابزار بهینه بازپرداخت بدهی‌های دولت به خبرنگار اکزیم‌نیز گفت: با توجه به حجم بالای بدهی دولتی به سیستم بانکی و بانک مرکزی، انتخاب یک ابزار بهینه امکان‌پذیر نیست. مظاهری افزود: رقم این بدهی سنگین ۳۷۰ هزار میلیارد تومان است که با احتساب موارد دیگر به ۵۵۰ هزار میلیارد تومان می‌رسد. این ارقام به عنوانین مختلفی ایجاد شده‌اند و نمی‌شود با ابزار واحدی برای بازپرداخت آن اقدام کرد. بنابراین به ابزارهای متنوعی نیاز است و به این ترتیب از مجموعه‌ای از ابزارها باید استفاده شود.

نصف بودجه تکمیل مسکن مهر تأمین شد

● **ایسنا:** تقریباً نصف بودجه تکمیل ۳۷۰ هزار واحد باقی‌مانده مسکن مهر که از نبود انشعابات رنج می‌برند، با دو مصوبه دولت تأمین می‌شود. روند تکمیل مسکن مهر از طریق بودجه دوهزارو ۲۲۵ میلیاردتومانی به وزارت راه و شهرسازی و همچنین بودجه ۴۰۰ میلیاردتومانی به وزارت نیرو، شتاب بیشتری می‌گیرد.

یارانه تیرماه واریز می‌شود

● **ایرنا:** سازمان هدمفندسازی یارانه‌ها اعلام کرد که شصت‌وپنجمین مرحله یارانه نقدی مربوط به تیرماه، ساعت ۲۴ روز شنبه آینده، ۲۶ تیرماه، به حساب سرپرستان خوار و واریز می‌شود.

ابلاغ نرخ خوراک پتروشیمی‌ها پس از ۶ ماه انتظار

● **عصر ایران:** با ابلاغ نرخ جدید خوراک، پتروشیمی‌ها که نرخ خوراک مصرفی خود را به صورت علی‌الحساب ۱۳ سنت در هر مترمکعب محاسبه می‌کردند، اکنون پس از مدت‌ها انتظار و گذشت شش ماه از ابلاغ فرمول شارو، وزارت نفت قیمت خوراک را حدود هشت سنت تعیین کرد. معاونت برنامه‌ریزی این وزارتخانه، قیمت هر مترمکعب استاندارد گاز طبیعی را در فروردین‌ماه امسال دو هزار و ۱۱۳ ریال، اردیبهشت‌ماه دو هزار و ۴۶۴ ریال و خردادماه دو هزار و ۷۰۲ ریال تعیین کرد. براین اساس، اعمال تعرفه‌ها، عوارض، مالیات و حقوق قانونی دولت و همچنین مفاد ماده (۳) ابلاغیه یادشده در قبض‌های گاز مصرفی انجام می‌شود.

گذر

بانک مرکزی:

درآمد حاصل از تسعیر ارز صرف بدهی دولت به بانک‌ها می‌شود

● **ایرنا:** قائم‌مقام بانک مرکزی گفت: درآمد حاصل از تسعیر ارز و انتشار اوراق بهادار اسلامی که در لایحه اصلاحیه بودجه ۹۵ پیش‌بینی شده است، صرف پرداخت بدهی دولت و افزایش سرمایه بانک‌ها می‌شود. لایحه اصلاح قانون بودجه ۱۳۹۵ کل کشور به‌تازگی تقدیم مجلس شورای اسلامی شده است؛ در تبصره ۳۵ آن به دولت اجازه داده می‌شود حداکثر به میزان ۴۵۰ هزار میلیارد ریال مطالبات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران از بانک‌ها را برای تسویه مطالبات بانک‌ها از دولت و افزایش سرمایه دولت در بانک‌های دولتی صرف‌کند؛ به نحوی که اجرای آن منجر به افزایش پایه پولی نشود. همچنین در تبصره ۳۶ این لایحه به دولت اجازه داده می‌شود معادل ۴۰۰ هزار میلیارد ریال از بدهی‌های خود ازجمله به بانک‌ها و بیمانکاران را به‌صورت اوراق مالی اسلامی منتشر و از طریق واگذاری آن به طلبکاران مزبور تمام یا بخشی از بدهی‌های خود را تسویه کند. اکبر کمیجانی تأکید کرد: این دو تبصره در صورت تصویب در مجلس شورای اسلامی مکمل برنامه اصلاح نظام بانکی کشور خواهد بود. وی خاطرنشان کرد: برنامه دولت برای اصلاح نظام بانکی برای کاهش دارایی‌های غیرجاری بانک‌ها، افزایش سرمایه بانک‌ها، بهبود نسبت کفایت سرمایه، ساماندهی بیشتر مؤسسه‌های اعتباری غیرمجاز و ساماندهی بدهی‌های دولت، تدوین شده و هدف از آن ایجاد بستر برای تأمین منابع مالی نظام بانکی با هدف افزایش تولید و بهبود شرایط سرمایه‌گذاری است. وی تأکید کرد: ۴۵۰هزارمیلیارد ریالی که در تبصره ۳۵ لایحه اصلاح قانون بودجه ۹۵ از محل منابع حساب مازاد خالص دارایی‌های خارجی دیده شده است، صرف بازپرداخت بدهی دولت به بانک‌ها و افزایش سرمایه دولت در بانک‌های دولتی می‌شود. وی افزود: البته بانک مرکزی برای افزایش سرمایه بانک‌های غیردولتی نیز هماهنگی‌هایی با این بخش داشته است. کمیجانی اظهار کرد: تبصره ۳۶ این لایحه به انتشار اوراق بهادار اسلامی اختصاص دارد که یکی از پیش‌نیازهای اصلاح نظام بانکی کشور است و اگر تصویب شود، ۴۰۰ هزار میلیارد ریال منابع در اختیار دولت قرار می‌دهد که از این طریق دولت می‌تواند بدهی خود را به نظام بانکی، بیمانکاران و طلبکاران ساماندهی کند.

